

Finns olika sätt att korsa ett hav

Svenska Dagbladet den 25 december 2016

Efter åtta år i USA har min familj och jag bestämt oss för att pröva på livet i Europa. I början på hösten flyttade vi därför från Washington DC till Berlin. Och det är när jag sitter på flyget över Atlanten, med min knappt halvårsgamla yngsta dotter tryggt sovande i min famn, som det slår mig med full kraft: det finns hjärtskärande olika sätt att korsa hav på.

Jag tänker på alla de mammor som gjort och fortsätter att göra den skräckfyllda resan över Medelhavet i sjöodugliga, till bristningsgränsen fulla båtar. Många av dem har också små bebisar i famnen.

Och precis som jag är de beredda att göra allt – precis allt – för sina barn.

Men för dem är detta att "göra allt" för att barnen ska få en chans till en dräglig framtid en utmaning av en helt annan magnitud än vad det är för mig. Jag och min familj har visserligen ofta beklagat oss över den amerikanska migrationsmyndighetens ineffektiva byråkrati, men på det hela taget har vi tagits emot med rätt öppna armar i USA.

Och när nu vårt plan så småningom går in för landning i Berlin så behöver jag, min tyske man, och mina svensk-tysk-amerikanska döttrar bara visa våra pass för att vi ska få full tillgång till Europa och alla dess möjligheter.

För mammorna från exempelvis Syrien ser det, milt sagt, annorlunda ut. De lämnar ofta kaos, hopplöshet och livsfara bakom sig. Och de kommer till ett Europa som för tillfället verkar lägga mest energi på att komma på nya sätt att stänga dem ute.

Kan den här skillnaden, ur något perspektiv, utifrån någon ideologi, betraktas som rättvis och okej? Hur kommer det sig egentligen att jag och min familj har dessa fantastiska möjligheter som så många är beredda att, bokstavligt talat, riskera livet för?

Visst har jag arbetat hårt och mycket i mitt liv och gör det fortfarande. Min man likaså. Det handlar alltså inte om jag inte tycker att vi förtjänar att välkomnas där vi väljer att bo. Men i ärlighetens namn så är ju vårt hårda arbete bara en liten delförklaring till varför vi, till skillnad från andra, har dessa mobilitetens privilegier.

I botten ligger i stället en stor portion rejäl bondtur. Vi råkar helt enkelt komma ifrån den rika, välmående delen av världen. Det är inget som min familj har kunnat påverka eller styra över. Och det är sannerligen inte vår förtjänst. På samma sätt har mammorna på de överfyllda båtarna, som jag tänker på där jag sitter i flygplansstolen, inte nämnvärt kunnat påverka sin utgångspunkt. Och vart hårt arbete kan ta dem är högst oklart.

Under de få minuter som lugnet fortsätter råda, innan min lilla tjej vaknar och talar om för mig att hon minsann är hungrig, hinner jag känna både överväldigande tacksamhet för min egen situation och hjärtslitande maktlöshet över andras.

Och frågan om huruvida den här situationen är ens i närheten av rättvis och okej är enkel att besvara: det är den inte. Desto svårare är det att hitta rätt politiska slutsatser och avvägningar i en värld av nationalstater.

Jag ser ut över Atlanten genom flygplansfönstret.

Ett är i alla fall klart: det är viktigare än någonsin att människor kan beredas plats för att, genom hårt arbete och egen försörjning, bygga sina liv på andra platser.

Johanna Möllerström